

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Handelingen 8, 4 - 25
Ochtenddienst

Broeders en zusters,

1. **Votum**
2. **Zegengroet**
3. **Zingen : Gezang 30 : 1 en 2**
4. **Lezing van de wet**
5. **Zingen : Lied 402 : 2 - 4 (over de duivel in wiens macht wij lagen en de bevrijding door God)**
6. **Gebed voor vergeving van de zonden en vernieuwing door de Heilige Geest**
7. **Schriftlezing : Handelingen 6 : 1 – 15 en Handelingen 7 : 51 – 8 : 3**
8. **Zingen : Psalm 2 : 1 en 3**
9. **Tekst : Handelingen 8 : 4 - 25**
10. **Zingen : Psalm 48 : 1 en 3**
11. **Dankzegging en voorbede**
12. **Slotzang : Psalm 67 : 2 en 3 (dat alle volken God belijden en Hem loven)**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

Vandaag de dag krijgen we op televisie nog wel eens mensen te zien die bijzondere dingen doen. Dingen die wij niet zomaar begrijpen. Zoals mensen die op wonderlijke wijze mensen genezen of lijken te genezen. Een populair voorbeeld daarvan is Yomanda. Al zijn er niet veel mensen die nog geloven dat zij bijzondere krachten heeft. Maar soms zijn het mensen waar we niet zo snel mee klaar zijn. Zeker als het om mensen gaat die hun werk van genezing verbinden met het werk God. En dat roept altijd weer vragen op. Zijn dit bedriegers? En hoe kan ik daar achter komen?

Vroeger zijn er ook altijd mensen geweest die bijzondere dingen konden. Dingen die op het eerste gezicht ons verstand te boven gaan. Een dergelijk figuur wordt ons ook geschilderd in onze tekst. En de verleiding is groot om heel erg te gaan letten op deze Simon de tovenaer. Maar de vraag is of dat nu de bedoeling van deze tekst is.

Wie de betekenis van een bepaald gedeelte uit de Bijbel wil begrijpen, doet er goed aan veel vragen aan de tekst te stellen. Neem nu de tekst van vanmorgen. Wat gebeurt er allemaal? Als je dat op een rijtje zet, dan zie je dat er van alles gebeurt. Daar is Filippus die in de stad Samaria het evangelie gaat verkondigen. En velen komen tot geloof en hij geneest veel mensen van hun kwalen. Verder stelt Lucas ons voor aan Simon de tovenaer. En deze komt ook tot geloof. We horen hoe Petrus en Johannes naar Samaria komen en de christenen in Samaria de Heilige Geest ontvangen. En we horen hoe Simon geld biedt om ook zelf de gave te ontvangen om de Heilige Geest te kunnen uitdelen. Waarom heeft Lucas ervoor gekozen om deze geschiedenis uit de vele gebeurtenissen uit de begintijd van de kerk te vertellen? Want ongetwijfeld zijn er nog heel veel dingen gebeurd in die begintijd, die niet in de Bijbel terecht zijn gekomen. Wat heeft de Heilige Geest gewild met dit verhaal? Want Hij is ten diepste de auteur van de Bijbel. Ik geloof dat we heel de Handelingen van de Apostelen moeten lezen vanuit de woorden van de Here Jezus zoals die in hoofdstuk 1 vers 8 staan. Waar de Here Jezus zegt: “maar u zult kracht ontvangen, wanneer de Heilige Geest over u komt, en u zult mijn getuigen zijn te Jeruzalem en in geheel Judea en Samaria en tot het uiterste van de aarde.” Het gaat in dit boek om de groei van de kerk. En in onze tekst wordt verteld hoe het Koninkrijk van Christus zich voor het eerst uitbreidt over de grenzen van het oude verbond. Zo luidt dan ook het thema van deze preek.

Het koninkrijk van Christus breidt zich uit over de grenzen van het oude verbond.

We zien:

- 1. de vreugde over deze gebeurtenis,**
- 2. Gods bezegeling van deze gebeurtenis,**
- 3. de duivelse weerstand tegen deze gebeurtenis.**

We zien dus eerst de vreugde over de uitbreiding van het koninkrijk van Christus over de grenzen van het oude verbond. Wie waren die Samaritanen over wie we geregeld in het Nieuwe Testament lezen? U weet waarschijnlijk wel dat ze niet zo positief bekend stonden onder de Israëlieten. En dat is ook wel te verklaren. Als in 722 voor Christus Samaria, de hoofdstad van het Tienstammenrijk veroverd wordt door de Assyriërs, wordt een groot deel van de burgers van het rijk weggevoerd in ballingschap naar Assyrië. Maar de Assyriërs deden nog iets. Ze brachten heidense volkeren naar het gebied van het Tienstammenrijk. Deze volkeren vermengden zich met de rest die was overgebleven. Wat niet alleen leidde tot bederf van de zuiverheid van het volk Israël, maar ook tot bederf van hun godsdienst. Een godsdienst die toch al veel had geleden onder invloed van de Baäldienst en de klaverendienst in Samaria. De overgeleverde dienst aan de Here was dus bedorven door allerlei heidense elementen. Wel kenden ze nog de vijf boeken van Mozes als heilige boeken en verwachtten ze de Messias. Toen de ballingen van Juda die in 587 werden weggevoerd en in 538 terugkeerden naar Jeruzalem en omstreken bezig gingen met de stad weer op te bouwen werden ze stevig gedwarsboomd door deze Samaritanen. Juist deze verwantschap in ras en godsdienst leidde tot veel spanningen. Want hoorden de Samaritanen nu wel of niet tot het volk van het verbond? Volgens de Samaritanen natuurlijk wel, maar volgens de Judeërs natuurlijk niet. Zo was er dus veel onverdraagzaamheid tussen deze bevolkingsgroepen.

Van een echte planning voor de evangelisatie in Samaria is niet echt sprake geweest. De apostelen en de gemeente in Jeruzalem waren min of meer overvallen door de gebeurtenissen van de laatste tijd. Omdat de apostelen zelf niet in staat bleken om al het werk in de gemeente nog goed te doen, hadden zij zeven mannen aangesteld om de tafels in de gemeente te bedienen. Zodat de apostelen hun handen weer meer aandacht zouden kunnen besteden aan hun eerste taak: het gebed en de bediening van het Woord. Twee van deze zeven krijgen gelijk een prominente plaats in de geschiedenis van de kerk. Om te beginnen Stefanus. Hij deed grote wonderen en tekenen onder het volk. Dat toch erger-

nis van anderen die met behulp van leugens Stefanus voor de Hoge Raad wisten te krijgen. Stefanus verdedigde zich vol vrijmoedigheid en hij laat uit de geschiedenis van het Oude Testament zien dat Israël altijd tegen de Here is ingegaan. En dat ook nu nog doet door zich te verzetten tegen het evangelie van Jezus Christus. Hiermee riep hij zoveel woede op dat zij Stefanus buiten de stad wierpen en hem stenigden. En dit was het begin van een zware vervolging tegen de gemeente. Hierdoor werden vele gelovigen uit Jeruzalem verdreven. Maar zij zaten niet bij de pakken neer, maar zalen deze verdrijving ook als een teken van God dat zij overal in het land het evangelie moesten gaan verkondigen.

Zo ook Filippus, één van de zeven. Filippus daalde af naar Samaria en predikte in die stad de Christus, de Messias. En de Here verleende aan het Woord van Filippus kracht door het Woord te bevestigen met vele wonderen en tekenen die Filippus mocht doen. En dit bleef niet zonder gevolg. Want de scharen kwamen tot geloof. Zij hielden zich eenparig aan hetgeen door Filippus gezegd werd. Zij hielden zich aan het Woord van God. En dat is een belangrijke opmerking waar ik in het derde punt van de preek nog op terug zal komen.

Als de apostelen, die blijkens vers 14 in Jeruzalem zijn gebleven hiervan horen, dan zijn de zeer gelukkig en sturen ze vervolgens de belangrijkste uit hun midden. Namelijk Petrus en Johannes. Uit het feit dat ze deze twee sturen, blijkt hoe blij ze zijn met dit nieuws. Met dit nieuws dat de Here ervoor gezorgd heeft dat de blijde boodschap van zijn Zoon Jezus Christus in Samaria is verkondigd en met geloof is ontvangen. Dat in de eerste plaats.

We zien in de tweede plaats hoe de Here de uitbreiding van het koninkrijk van Christus over de grenzen van het oude verbond bezegelt. Wat er na de komst van Petrus en Johannes in Samaria gebeurt is een belangrijk punt van discussie. Met name in evangelische kringen wordt deze tekst gezien als bewijs dat er zoiets is als een doop met de Heilige Geest als iets dat ook met een waar christen moet gebeuren. Waarbij deze doop met de Heilige Geest de betekenis heeft van een volledig vervuld worden met de Heilige Geest. En wie kijkt naar onze tekst, kan zich voorstellen dat mensen tot deze gedachte komen. Want hoewel er al wel geloof is bij de mensen in Samaria en de Heilige Geest dus al in ze moeten wonen en werken. Want hoe kunnen ze anders tot geloof gekomen zijn? Toch gaan Petrus en Johannes deze mensen de handen opleggen, waarop

ze de Heilige Geest ontvangen. Hoe zit dit? Hoort een christen de Heilige Geest ook nog op een andere manier te ontvangen? Is dat de regel? Is het nodig dat dit met je gebeurt wil je je een echt christen mogen noemen?

Ik geloof dat niet, broeders en zusters. Daarvoor lezen we veel te weinig over dergelijke gebeurtenissen in de Bijbel. Slechts met Pinksteren, hier in Samaria, later bij Cornelius en in Handelingen 19 vers 6, waar leerlingen van Johannes de Doper gedoopt werden. In deze laatste situatie vindt deze vervulling met de Heilige Geest plaats als afsluiting van hun onderwijs. Ook als zichtbare vervulling van wat Johannes de Doper deze leerlingen zelf heeft geleerd. Dat na hem iemand zou komen die zou dopen met de Heilige Geest en met vuur. Deze leerlingen van Johannes hadden echter nog nooit gehoord van Jezus Christus en stonden nog in het oude verbond. En als teken dat zij het waar is wat Johannes heeft gezegd en als teken dat zij overgegaan zijn van het oude naar het nieuwe verbond, raken zij hun doop in Jezus Christus en de daarop volgende oplegging van de handen vervuld de Heilige Geest.

Bij Cornelius is het nog duidelijker dat het om een bijzondere situatie gaat. Cornelius is samen met zijn huis de eerste heiden die overgaat tot het christelijk geloof. En in onze tekst gaat het ook over de eersten, namelijk de eerste christenen uit Samaria. Het gaat hier dus om grootse momenten in de geschiedenis van de kerk. Het gaat hier om momenten waarop de Here de poorten van zijn rijk open zet voor andere volken dan het volk van het oude verbond: Israël. Volkeren waarvan God zelf had verteld tegen Israël dat zij zich er niet mee mochten vermengen. Volkeren waarvan God had geleerd dat zij die op afstand moesten houden. Zo had de Here het ze eeuwenlang geleerd. En nu moesten ze mensen uit deze volkeren van de een op de andere dag gaan zien als hun broeders en zusters als hun gelijken. Stel dat u van de een op de andere dag te horen krijgt dat u moet geloven dat het brood van het Avondmaal, werkelijk verandert in het lichaam van de Here Jezus, zou dat bij u niet allerlei vragen oproepen? Moet ik hier nu plotseling zo tegenaan kijken, terwijl wij van jongs af aan anders is geleerd?

Daarom is het van zo grote betekenis dat de Here deze mensen uit Samaria zo duidelijk vervuld met de Heilige Geest. Zodat het voor iedereen duidelijk is: God neemt deze mensen tot zijn kinderen aan. Zij delen voortaan net zo in het genadeverbond van Jezus Christus als zij zelf. En dat dit geen overbodige daad van de Here is geweest, wordt later duidelijk. Als er later twist ontstaat over de vraag wat men de gelovigen uit de heidenen

aan regels moet opleggen. Of zij zich bijvoorbeeld ook moeten laten besnijden, dan verwijst Petrus in de rede die hij dan houdt, naar wat er gebeurd is met Cornelius en de zijnen. Hij zegt in Handelingen 15:8 en verder: “En God, die de harten kent, heeft getuigd door hun (dat zijn de heidenen) de Heilige Geest te geven, evenals ook aan ons, zonder enig onderscheid te maken tussen ons en hen, door het geloof hun hart reinigende.” God heeft getuigd door Cornelius en de zijnen de Heilige Geest te geven dat Hij geen onderscheid maakt. En dus moeten zij dat ook niet langer doen. God verkondigt met deze daad dus publiek dat deze Samaritanen net als Israëlieten die In Jezus Christus geloven tot zijn volk horen en delen in de beloften van vergeving van zonden en eeuwig leven. Dat in de tweede plaats.

Tenslotte zullen we letten op de duivelse weerstand tegen de uitbreiding van het koninkrijk van Christus over de grenzen van het oude verbond.

Hier komt Simon de tovenaars in beeld. Tovenaars toen en de mensen die vandaag beweren over bijzondere krachten te beschikken hebben grote overeenkomsten. Tovenaars, medicijnmannen, maar ook types als Yomanda en bepaalde zich christelijk noemende gebedsgenezers, laten zich vaak voorstaan op hun bijzondere band met de wereld van de goden. Zij bezitten contact met de wereld van geesten en goden en zijn daarom in staat bijzondere dingen te doen. En om in contact te komen met deze wereld gebruiken ze bepaalde rituelen, bepaalde geheime formules, brengen offers en doen andere soortgelijke dingen. Op een dergelijke manier is Simon ook ongetwijfeld te werk gegaan. Simon de grote tovenaars. Zoals hij zichzelf ook duidelijk zag. En deze Simon was tot zulke grote dingen in staat dat velen hem zagen als de grote kracht van God.

Toch geeft ook Simon zich gewonnen als Filippus in Samaria het evangelie gaat verkondigen en vele mensen genezen worden van hun kwalen en onreine geesten worden uitgedreven. Simon komt tot geloof. En we moeten daar ook niet aan twijfelen. Vers 13 spreekt daar heel onbevangen over: “En ook Simon kwam tot geloof, en na gedoopt te zijn, bleef hij voortdurend bij Filippus, verbijsterd door die tekenen en grote krachten, die hij zag gebeuren.”

Maar hoe sterk het denken van Simon nog onder invloed staat van het heidens denken en zijn oude praktijken, blijkt als hij meemaakt hoe de Heilige Geest bezit neemt van mensen. Dan wordt duidelijk dan hij geen goed zicht heeft gehad op het werk van Filippus. In Filippus zag hij een vakbroeder. Alleen één die veel beter was als hijzelf, omdat

de God die Filippus aanbad groter en machtiger was als zijn god of goden. En hij meent nu dat Petrus en Johannes een soort truc hebben waardoor zij ervoor kunnen zorgen dat de Heilige Geest op mensen neerdaalt, mensen vervult. Hij wil die truc, die bezwering of hoe je het ook noemen wil, leren en hij heeft daar best wat voor over. Hij biedt Petrus geld voor deze macht.

Maar Petrus vervloekt hem hierom: uw geld zij met u ten verderve, omdat u gemeend hebt de gave van God voor geld te kunnen verwerven. Het geloof van Simon is geen echte overgave van een zondaar aan Jezus Christus. Simon gelooft wel in Jezus Christus en in zijn offer en zijn kracht, maar Simon is veel meer geïnteresseerd in dat laatste dan in het eerste. Daarom zegt Petrus ook dat hij part noch deel heeft aan deze zaak. Met deze zaak bedoelt hij de vergeving van de zonden en het eeuwig leven door het offer van Jezus Christus. Want zijn hart is niet recht, niet zuiver voor de Here. Want hij gaat ervan uit dat de God van Filippus, Petrus en Johannes te manipuleren is. Dat die naar de hand te zetten is.

Uit de vraag van Simon blijkt duidelijk dat hij de God van hemel en aarde niet kent. Hij kent slechts goden die je moet vermurwen, die je met offers, spreuken en rituelen naar je hand moet proberen te zetten. Maar God kent hij niet. De God die Zich uit Zichzelf bekommert om deze aarde. De God die zich inzet om mensen te redden van hun ondergang. De God die genadig is. De God die zelf het initiatief neemt en die mensen maakt tot instrumenten in zijn hand. Die God kent Hij niet. Maar met die God heeft hij nu wel te maken. Een God die vol is van liefde en genade, maar waarvan niemand moet menen dat hij Hem naar zijn hand kan zetten. Deze God is oppermachtig en Hij doet zoals zijn goedheid, wijsheid en liefde Hem ingeven. En van allerlei vormen van manipulatie heeft Hij een afschuw. Hij is soeverein en niemands knecht.

Petrus noemt Simon een gal van bitterheid. Van Simon krijgt hij een smerige smaak in zijn mond. Gal smaakt bitter. Gal spuug je uit. Zo ziet hij Simon. Met Simon moet je niet omgaan. Ja, Simon is een kluwen van ongerechtigheid. Simon zit zo vol met ongerechtigheid, dat je er geen wijs meer uit kunt worden. Daar zit geen begin of einde aan. Het is één en al ongerechtigheid.

Hier botsen het rijk van de duivel en het rijk van de Here met elkaar. De duivel die mensen misleidt. Die mensen in goden laat geloven die geen goden zijn. Die mensen laat geloven dat ze de goden naar hun hand kunnen zetten als ze maar genoeg offers

brengen of ingewikkelde spreuken prevelen. Waardoor de mensen zijn overgeleverd aan de nukken van deze goden die geen goden zijn. Dat is het beeld van God, waar de duivel ons bij wil laten leven. Want de duivel zoekt niet ons geluk, maar onze ondergang. Maar de enige, ware en levende God heeft geen nukken en is niet grillig. Je hoeft ook geen rituele handelingen te verrichten of offers te brengen om Hem te bereiken. En Simon had dat kunnen weten, want Petrus en Johannes hadden niet meer gedaan dan in alle eenvoud de Here gevraagd of de Samaritanen ook de Heilige Geest mochten ontvangen.

Simon deed daarop het enige juiste. Hij vroeg Petrus om voor hem te bidden tot God of deze hem zou mogen vergeven. Dat is de omgang die de Here wil zien. Hij wil mensen die nederig van hart zijn en met een oprecht hart Hem bidden om zijn genade en liefde.

En mag ik u nu iets vragen, broeders en zusters, jongens en meisjes? Hoe staat u tegenover de Here? Wat voor beeld heeft u van Hem? Hebt u een oprecht hart tegenover de Here? Wilt u echt bij Hem horen? Wilt u zich echt aan Hem overgegeven? Of bent u hier omdat u de Here weer gunstig wil stemmen? Of bent u hier, omdat u toch wat tegenover uw zonden moet stellen? Omdat u anders misschien het eeuwige leven misloopt? Als dat zo is, dan moet ik u zeggen: u kent de Here niet, bekeer u van uw dwaze en zondige gedachten, anders zal het u slecht vergaan.

Amen